Bu pul rehberine:
Özel olarak hazırlanmış poşet içinde damgalı 100 Adet hatıra posta pulu hediyesi dahildir.
Fiatı 1000 TL.
İstemede Ad. Pos. K.482 Sirkeci/İST.

PUL REHBERİ

E. ADNAN ATAÖVER

Bu mütevazi kitabın basılmasında bana her türlü maddi ve manevi teşvik ve desteği esirgemiyen can dostum, sınıf ve sıra arkadaşım Türk basınının mümtaz, saygıdeğer siması, Sayın Kemal ILICAK ve kitabıma ilân, reklam veren Müessese sahib ve yöneticilerine ayrı, ayrı teşekkürü bir borç bilirim.

E. Adnan ATAÖVER

Adnan ATAÖVER

PUL KOLLEKSİYONU

İSTANBUL
1984

Kapak ve İç Minyetler
İsmet KIRDAR

Bu kitap KERVAN KİTAPÇILIK
BASIN SANAYİİ ve Tic. AŞ.
Ofset Tesislerinde Hazırlanmış ve basılmıştır.
İSTANBUL 1984

İnsanların Haberleşme ihtiyacından doğan pulculuk, 16 Ağustos 1653'te, Paris'te Petite Poste'un taşıma ücretinin peşin ödenmesi usulü ile başladı diyebiliriz. Böylece işlerin basitleştirilmesi için İsveç'te De Treffonberg (1823) İngiltere'de Charles Knight (1834) ve Charles Whiting (1837-1838), Fransa'da Piron (1838) ile Grasset (1839)'da kağıt ve zarflar üzerine damgalar kullanmayı tasarlıyarak pulculuğa ilk adımları atmışlardır.

Yurdumuzda ise ilk posta pulu ince kağıtlara basılmış ve üzerinde Tuğra ile "Devlet-i Aliyye-i Osmaniye" yazısı vardı. 1865 ise bu pulun biçimi değiştirildi; tuğra çıkarıldı ve dikine bir oval zemin üzerine ay yıldız yerleştirilerek pulun üzerine ' Posta-i Devlet-i Osmaniye" yazısı kondu.

1920'de kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti tarafından Avrupa'da bastırılan pullarda ilk adımı attık.

Posta pullarının bastırma ve piyasaya sürme yetkisi 5584 sayılı kanunla PTT Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir.

Dünya devletlerinin katıldığı Dünya Posta Birliği (UPU) teşkilatı vardır. Bu sözleşmeye dahil ülkeler posta pulları ile ilgili hükümleri uygulamakla sorumludurlar.

İşte bu kitabımızda pul kolleksiyonculuğunun tarihi gelişimi, kolleksiyonculukta dikkat edilmesi lazım gelen teknik ve pratik bilgiler yani posta pulları bilimi (Filateli) ile pulculuğun (FİLATELİST)'liğin bütün kavramlarını bulacaksınız.

Özetle pulculuğun heves edilecek bir HOBİ, eğlence, değişik bir uğraşı olduğunu, insanların bu uğraşı sırasında huzuru, sukunu yaşamak fırsatı bulacaklarını izaha çalıştık.

Bu kitabı okuduktan sonra daha bilinçli pulculuğu öğrenecek size geniş ufuklar açacaktır.

Pullar arasında renkleri yeni bir dünyada yaşamanın zevkine kavuşacak bu vesile ile yer yüzündeki birçok insanlarla tanışacak çok yönlü dostluklar kuracaksınız.

Bir ata sözümüz vardır. Sakla Samanı Gelir Zamanı, pulu da saklamasını bilirseniz, onun da zamanı gelecek ve size büyük maddi imkânlarda kazandıracaktır.

Tıpkı "VARSA PARAN, PULUN HERKES OLUR KULUN"

HABERLEŞME İHTİYACI

İnsan sosyal bir varlıktır: İnsanlar tek başlarına yaşayamazlar. Kendi benzerleri ile birlikte olmaya, birbirleriyle ne kadar yakın veya uzak mesafelerde bulunsalar da, haberleşme ihtiyaçları vardır. Eğer yakında iseler problem çabuk hallolur: Sesi duymak yetirlidir. Eğer uzakta iseler onlara ulaşabilmek için başka yollar gerekmektedir.

Günümüzde, uzak bir yerle haberleşebilmek için, süratli ve etkin birçok yol vardır: Posta, telefon, telgraf, radyo, televizyon, uydu. Fakat, az bir geçmişe kadar işler bu kadar basit değildi. Bir kişi, uzaktaki birisine haber göndermek istediği zaman ya ona bizzat kendisinin gitmesi veya, ona bu haberi götürecek bir aracı bulması gerekiyordu.

Ulaştırılacak bir haber alan kişinin önce bunu ezberlemesi ve sonrasında yaya veya bir hayvan sırtında günlerce yol alması gerekiyordu. Habercinin varılacak yere varıldığında, ezberlediği haberi unutmuş olabileceğini düşünün!... Bu tip ve benzeri olaylar muhakkak olmuştur ve haberci çoğu zaman kim bilir ne ilgisiz şeyler ulaştırmıştır.

Bu ve benzeri hataların önlenebilmesi amacıyla sembolik fakat somut mesajlara başvurma yoluna gidildi. Haberci yaprak, fildişi, dal gibi şeyler taşıyor, bu eşyaların her birisi bir anlam ifade ediyordu. Örneğin, "Ava seninle birlikte geleceğim" veya 'Buraya gel, avlanacak bol hayvan var" tipi mesajlardı bunlar.

Ve bu şekilde mektuba kadar geldik... Doğruyu söylemek gerekirse, günümüz anlayışındaki mektuptan epey farklı bir mektup.

İLK MESAJLAR (HABERLER)

Yazının icadı ile haberleşmede önemli bir ilerleme kaydedildi. Haberlerin yazılı olarak yollanması gerçekleşti. Böylelikle sembol ile yollanan haberin yanlış anlaşılması ve diğer yandan da gönderilmek istenen haberin başkaları tarafından öğrenilmesi tehlikesi de önemli bir biçimde engelleniyordu.

Eski medeniyetlere göz atarsak, Asurlular ve Babilliler, haberi bu şekilde ulaştırırlardı. Mesajlar taşınması son derece güç, ağır, kil tablalar üzerine yazılıyordu.

Bir "mektup" taşınırken, düşürülmesi halinde bin parçaya bölünüyordu.

Buna benzer bir posta servesi düzeni en az 2400 yıl önce İranlılar'da mevcuttu. Daha sonra Yunanlılar ve Romalılar tarafından da bu tarz bir servisin kullanıldığı bilinmektedir. Bu tamamen politik ve askeri konulardaki gereksinimlerde, iktidar alanlarının çıkarlarının doğrultusunda bir servisti. Halk ise bu servisten yararlanamıyor, gerektiğinde bu ihtiyaç konuklar, arkadaşlar, köleler aracılığıyla giderilmeğe çalışılıyordu. (Yine de herkesin imkânı yoktu.)

Ortaçağ'da posta servisi yukarıda anlatılanların paralelliğinde sürdürüldü. Devletlerin, kiliselerin büyük feodalitelerin, manastırların haberlerini birbirlerine ulaştıracak özel posta arabaları bulunuyordu. Bu arada fertler, haberleşmede, seyahat eden hacılar, gemiciler gibi rastgele tanıdıkları kimselerden yararlanıyorlardı. Aynı mektubu genelde birçok kopyalalar halinde yazarak ve her ayrı kopyayı ayrı yollardan —en azından biri yerine ulaşır— ümidiyle gönderiyorlardı.

TÜCCARLARIN HABERCİLERİ

300 ve 400'ncü yıllarda tüccarların hesabına çalışan habercilerin ortaya çıkması ile durum biraz daha ileriye ve iyiye gider. Bunlar aynı zamanlarda fertlerin de birbirlerine olan haberlerini taşımaktaydılar. Neticede yine de bir mektubun yerine ulaşması halen olağanüstü bir olay idi.

Beynelmilel ve herkese amede bir biçimde düzenlenmiş gerçek, doğru dürüst bir posta servisine kavuşmak için 16. yüzyıla ulaşmamız gerekti.

Daha önceki yüzyılın sonunda Bergamalı bir ailenin çeşitli fertleri,Avusturya'da değişik bölgeler arasında haberleşmeyi kolaylaştırmak amacıyla at istasyonları ağı kurmuşlardı. Haber taşıyıcıların atlarını dinlendirmek ve değiştirmek üzere durdukları ya da uğradıkları bu istasyonlar "Posta istasyonları" olarak adlandırılmışlardı. Bu taşıma ve haberi adrese ulaştırma servisine de "posta" adı verildi ve bu ad günümüze kadar ulaştı.

TASSO DELLA TORRE AİLESİ

1502'de Giovanni ve Francesco Tano kardeşler ve yeğenleri Giovanni Battista İmparator I. Maxi Miliaudan bütün Avusturya toprakları üzerinde posta servisini üstlenmek üzere izin alırlar. Bu hakimiyetin İtalya ve İspanya'Ya kadar hızla genişlemesi ile aile bu beynelmilel posta servisini daha yaygın bir hale getirmeyi düşünmüşler.

Bu arada Almanya'ya göç etmiş ve ismini Thurn und Taxis olarak değiştirmiş olan bu aile 1800'lerde yarı Avrupa'da hızlı ve hafif "posta arabaları" ile mektup ve mesaj taşıyorlardı. Hızlı fakat bir raddeye kadar hızlı, zira bunların sürati günümüzdekilerle karşılaştırılamayacak olan yolların durumuna bağlıydı. Günümüzde uzak bir şehirden yollanan bir mektup hemen ertesi gün elimize geçmese yakınır dururuz. Bir zamanlar bu mektup günlerce yerine ulaşmasa yakınmaya kimsenin hakkı yoktu.

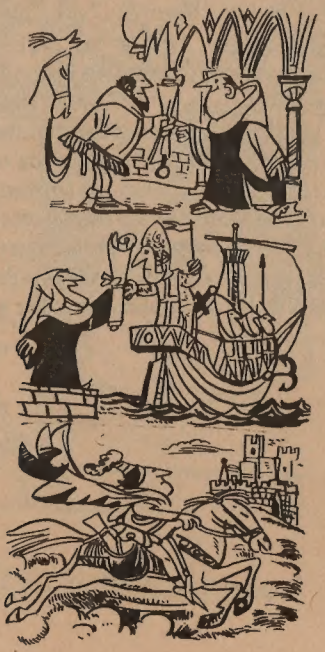

ÇABUK, ÇABUK, ÇABUK, DAHA ÇABUK.

İnsanların o zamanlarda acelesi olurdu ve mesajların üzerine habercilerin acele etmeleri için cümleler yazarlardı. "Çabuk, çabuk, çabuk, daha çabuk" (Hızlı, hızlı, hızlı, daha hızlı) cümlelerine sık sık rastlanır ve mesajın üzerine on kez yazılarak tekrarlanırdı. Bazı, "çabuk, çabuk, daha çabuk, gün ve gece uçarak" diye yazar, bazısı bir idam sehpası çizerek çabuk ve her kopyayı ayrı bir yoldan —en azından biri yerine ulaşır ümidiyle— gönderiyorlardı.

TÜCCARLARIN HABERCİLERİ

300 ve 400'ncü yüzyıllarda tüccarların hesabınaçalışan habercilerin ortaya çıkması ile durum biraz daha iyiye gider. Bunlar ayrı zamanda fertlerin de haberlerini taşıyorlardı. Hasılı bir mektubun yollanması daha çok yerine varması halen olağanüstü bir olay idi.

Beynelmilel ve herkese âmâde bir biçimde düzenlenmiş gerçek ve doğrudürüst bir posta servisine kavuşmak için 16. yüzyıla ulaşmamız gerekti.

Daha önceki yüzyılın sonunda Bergamalı bir ailenin çeşitli fertleri Avusturya'da değişik bölgeler arasında haberleşmeyi kolaylaştırmak amacı ile at istasyonları ağı kurmuşlardı. Haber taşıyıcılarının atlarını dinlendirmek ve değiştirmek üzere durdukları ya da uğradıkları bu istasyonlar "posta istasyonu" olarak adlandırılmışlardı. Bu taşıma ve haberi adrese ulaştırma servisine de "posta" adı verildi ve bu ad günümüze kadar geldi.

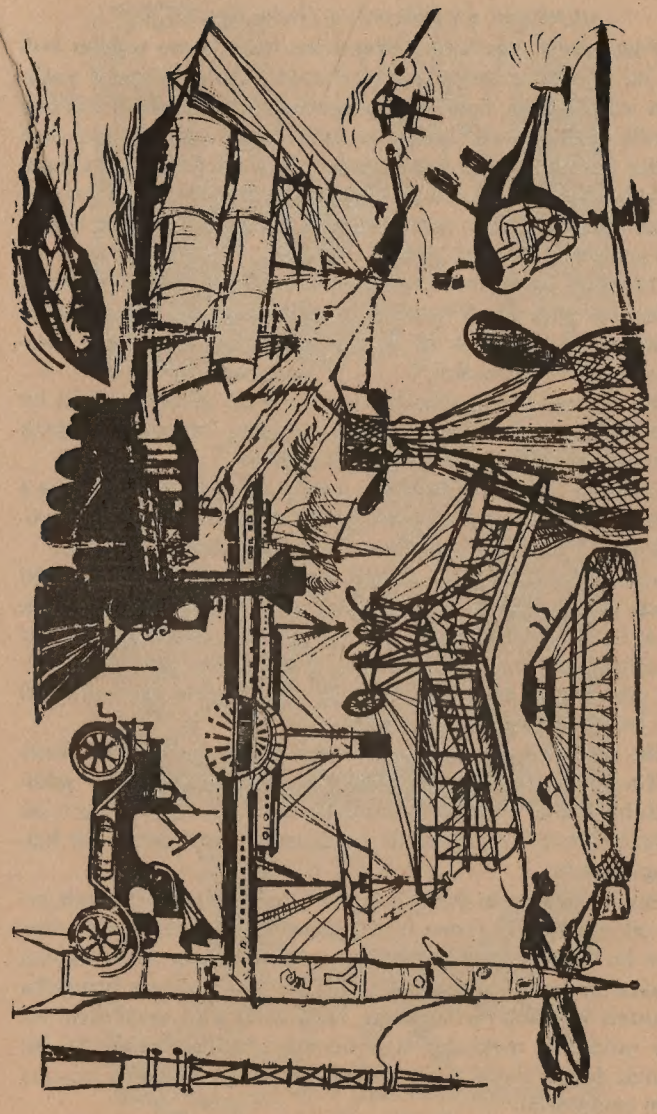

VENEDİK CUMHURİYETİNİN ÖNCÜLERİ

Posta pulu, beş kuruş ödemeden haberleşme yolunu bulmuş iki nişanlının kurnazlığından doğar. Önce, ödemeyi yollayanın yazması ile ilgili bazı girişimlerde bulunuldu. 1608'de Venedik Cumhuriyeti (hakiki ve temiz posta kartları olan) özel kağıtlar bastırmıştı. Bu özel kağıtlar resmi dairelerin muhaberatı için kullanılacaktı, ve her mektup başına 4 liralık bir değeri vardı. Bunlardan sağlanan para Breuta ve Muson nehirlerinin bakım işleri için kullanılacaktı.

1818'de Sardunya Cumhuriyeti'nde bu "kıymetli posta kartları"nın (15, 25, 50 santim değerinde) üç tipi ortaya çıkar. Bunlara da üzerinde bir at ile tay resmi bulunduğundan "Sardunya Tayları" adı verildi.

Henüz bildiğimiz anlamdaki posta pulu olmayan bütün bu posta değerleri günümüzdeki posta pulunun "müjdecisi" olarak adlandırılmış ve bugün de aranılmaktadırlar.

1840'ın 1 Mayıs'ında pulun ortaya çıkmasından 6 gün önce "Mulready" (Onu icad edenin isminden geliyor) piyasaya sürülür. Bunlar 1 peni ve 2 penslik zarf ve posta bileti şeklindedir.
Olmazsan seni öldürürüm demek isterdi. Bütün bunlar tabii ki sonucu değiştirmezdi: Yollar aynı yollar atların dayanıklılığı ise ne ise o idi. Bu kadar hikaye yazmak gereksizdi. Bu bir kaplumbağanın sırtındaki kabuğa " Bir ceylan gibi koş" yazmak gibi birşey olur: Kablumbağa ise kendine has yürüyüşü (hızı) ile yol olmaya devam edecektir.

Bu haberleşmeler uzun mesafeler için de geçerli idi. Örneğin Roma ile Venedik arasındaki posta servisi düzenli bir şekilde atlı haberciler tarafından yapılmaktaydı. Bu servis, atların sık sık değiştirilmesiyle, günümüz postasından dahi süratli bir halde yapılıyordu.

Bu zamana kadar posta pulunun izine rastlanmaz. Henüz ortaya çıkmamıştır. Taşıma ücreti mektubu alan tarafından ödenir ve bu ücret ağırlığa, mesafeye göre değişiyor ve yol alınan topraklarda savaş, ayaklanma, istila ile karşılaşılmış haydutlar ve benzeri kazalara rastlanmışsa, fazla ücret alınıyordu. Belli bir tarife yoktu ve mektubu alan ödemeyi reddedebiliyordu. Bu durumda bütün servis boşa gidiyor ve haberi yollayan boşuna cevabı bekliyordu.

ROWLAND HILL VE ' KONUŞAN MEKTUPLAR"

Posta pulunun meydana çıkışına dönelim: 1836'da İrlanda.da bir seyahat arasındayız. Yolcular arasında firması adına iş seyahatine çıkmış bulunan Mister Rowland Hille adında (tezgahtar) bir bay bulunuyordu. Arabacı kasabanın bir lokantası önünde durur ve mektup taşıyıcısı kasabadan bir genç kıza mektup uzatarak taşıma ücreti karşılığında da ücretini ister. Genç kız zarfa uzun uzun bakar ve mektubu ödeyecek parası olmadığını söyleyerek, getiren adama geri uzatır. Olaya tanık olan Rowland Hill kıza acır, mektubu getirene parasını öder ve mektubu kıza uzatır. Bunun üzerine çok garip bir şey meydana gelir Kız mektupu alıp, teşekkür edeceğine, bu tanımadığı beye mektubu istemediğini ve bu tutuma karşı olduğunu belirtir.

Rowland Hill, şaşkınlık ve merak içinde , bu garip davranışın sebebini öğrenmek için ısrar eder ve uzun bir tereddüt sonunda genç kız sebebinisöyler. (itiraf eder).Her şey çok basitti.

Genç kız nişanlısı ile anlaşmıştır ve onun yolladığı mektupları okumaya ihtiyacı yoktur, zarfın üzerinde yazılmış bazı işaretler mektubu açmadan içinde yazılı olanları belirtmektedir.

Sistem çok kurnaz ve ayrıca da ekonomiktir. Fakat, Rowland Hill genç kızın nişanlısından bir kuruş dahi ödemeden buna benzer otuza yakın mektup aldığını söylediğinde, çok şaşırır.

Bay Hilli yolculuğuna düşünceli bir şekilde devam eder. Herkes böyle yapacak olsa, devlet posta servisini ücret almadan (Bedelsiz olarak) yapacak ve kendi mali işleri felakete sürüklenecekti. Mektubu yollayanın taşıma ücretini ödemezi üzere bir sistem bulmalı ve böylelikle devleti bu korkusuz ve vicdansız kişilerin kurnazlığından korumak gerekiyordu.

Bundan başka gittikçe artan posta tarifesi bunu kullanmaları memnun (tatmin) etmiyordu. ve bunu haksız bir yöntem olduğunu iddia ediyorlardı. Rowland Hill, kendi fikrini geliştirerek derhal "İngiltere krallığı.nın." muhaberatında bir penilik bir tarifenin uygun olacağını düşünür.

ROWLAND HİLL POSTA PULUNU İCAD EDER

Bay Rowland Hill'in pulu icat etmesi bu şekilde olur. Mektubun üzerine gönderenin ödeyeceği fiyat yazılı bulunan yapışkan bir ufak resimli kağıt, olan bu pul yapıştırılacaktır.

Teklif 1839'da Kanunlar Kamarasına sunulur ve birçok karşı reye rağmen kabul edilir. Bu itirazlarda herhangi bir yeniliğin herkesçe hemen hazmedilemediğini ortaya koyuyordu. Fakat pulun tüm dünyada derhal yayılması bir olaya karşı çıkanların haksız olduklarını ortaya çıkarıyordu.

6 Mayıs 1840: İşte posta pulunun ortaya çıkış tarihi üzerinde Kraliçe Viktorya'nın resmi bulunur ve siyan renktedir. Ücreti: Bir peni hangi istikamet ve durumda olursa olsun, Rowland Hill'in önerdiği değerde (yani bir peni) olacaktı. Savaşlar, ayaklanmalar, kötü hava şartları durumu eleştirmiyordu.

Bu

Bu ilk pulun süksesi büyük olur. Rowland Hill ve İngiltere Krallığı postalarının genel müdürü olur. İkinci bir pul (Aynı resimle fakat bu sefer mavi renkte basılmış, ücreti iki peni) aynı gün ortaya çıkar. Bu ikinci pulun her ne kadar katologda bir penilik kardeş pulundan daha yüksek bir değeri varsa da (İster yeni ister eski) bir penilik kardeş pulun şöhretine kavuşamaz. Demek oluyor ki, esasında dünyada bir tane değil aynı günde iki tane - İLk pul- çıkmış oluyordu.

ÖKÜZ GÖZLERİ VE MEŞHUR MAURİTİUS

Avrupa'nın diğer ülkelerinin derhal Bay Hill'in meşhur sistemini tatbik edeceğini düşünülür, fakat öyle olmadı. Aradan 3 yıl geçer, genç bir Güney Amerika ülkesi Brezilya 3 pul basar. Dünyanın 3'ncü ve 4'ncü ve 5'nci pulları olan bir üç pul da, siyah renkte, yuvarlak ve üzerinde sırasıyla, 30, 60, 90 reislik fiyatı yazılı bulunmaktaydı. Bu daha çok sakin bir öküz gözüne benzer ve bu 3 pul "Öküz gözü" olarak adlandırılmıştır.

Brezilya'nın hemen arkasından Isviçre'ye gelir sıra: 1843'te Cenevre kartonu 5 - 5 santimlik yeşil renkte, Zürih kartonu ise 4 ve 6 rappen değerinde siyah renkte iki pul basar. 1845 ve 1849'-de Basılan siyah, mavi kırmızı renklerdeki bir pul, Vaud Kartonu ise, siyah ve kırmızı renklerde iki pul basarlar. Bu arada Hint okyanusunda kaybolmuş küçük bir adada Horitius İngiliz kolonisi olan adada, üzerinde Viktorya Kraliçe'sinin resmi bulunan ve bir penilik bordo renginde diğeri de 2 penilik koyu mavi renkte iki pul ortaya çıkar. Bu pullar baskı hatasından dolayı derhal piyasadan çekilir. Bu hata Post Paid (Ücretli posta) yerine Pos Office (posta ofisi) yazılı oluşundan ileri geliyordu. Bugün bu iki pulun birlikte değeri 30 milyon İtalyan lirasıdır. Bu pulları eski kart ve zarflarda araştırmaya kalkışmayın, bunlardan artık çok az sayıda örnekler kaldığı kesindir. Her tipinden iki yeni ve on eski damgalanmış olanı vardır.

Yavaş yavaş, Avrupa devletleri uyanmaya başlarlar. Fransa, Bayvera ve Belçika, 1848'de Rus postalarının çıkardıklarından sonra, 1849'de ilk pullarını neşrederler. 1850'de Avusturya, Hannover, Saksonya, Prusya, Schlesurig- Holstein, İsviçre konfederasyonu ve İspanya da ille pullarını çıkarırlar.

Pullarını en son çıkaran Avrupa devleti, Vatikan olur. İtalya ile yapmış olduğu Konkordatodan (anlaşmadan) sonra Vatikan postaları kuruldu ve ilk pulunu 1 Ağustos 1929'da piyasaya sürdü.

İTALYAN DEVLETLERİNİN İLK PULLARI

Aynı yılda, posta pulu İtalya'da Avusturya'ya bağlı Lombardiye, Venedik kraliyetinde ilk defa ortaya çıkar. Bu pullar Absburgların baskı sembölü olan, iki başlı kartlarını gösteriyordu. Avusturya pulları ile aralarındaki fark değerinin kreuzer yerine santim olarak belirtilmesidir.

1851'de Toskana'nın ilk pulları bunları taklit eder. 1852'de Modena düklüğünün pulları, Parmanınkiler, Vatikan pulları, 1858'de Napoli ve Sicilya, devletlerininkiler, 1859'da geçiçi Roma hükümetlerininkiler nihayet 1862'de İtalyan pulları sırasıyla ortaya çıkar.

San Marino'da Sardunya ve İtalya'nın pullarını kullandıktan sonra kendininkilerini çıkarır. Bunların ilki 1877'nin 1 Ağustosu'nda ortaya çıkar. İtalya gibi bütün dünya ülkeleri yavaş yavaş kendi pullarına sahip olmaya başlar. Her ülke de günümüze kadar ve kimbilir gelecekte ne zamana kadar pullarını neşretmeye devam eder. Rowland Hill'in bu buluşunun, başarıya ulaşmadığı söylenemez. Herhalde posta da kendi yanından, tekniğin ilerlemesiyle, tren, motorlu araçlar, otomobiller buharlı ve motorlu gemiler, yelkenliler, balonlar, helikopterler, uçaklar ve son olarak da roketlerden yararlanılmıştır.

Dostumuz pul kendisinin "insanlar arasında sulh, kardeşlik, ve iyi niyet sembolü, olduğunu söylemekle haklı sayılırdı.

Posta nakliyatını ödeme aracı olarak söz ettiğimiz puldan bahsettikten sonra, puldan koleksiyon aracı olarak bahsetmemiz gerekir.

Şimdi birlikte pul koleksiyonculuğu merakının nasıl doğduğunu görelim.

ZOR BİR KALITIM

Pul toplama tutkusu, öncelikle pulların geldikleri uzak ve pek iyi tanınmayan ülkelerin uyandırdığı merak ve ilgiye dayanır, bunun dışında yararlı bir ugraş, bir eğlence olarak ve son olarak da bir tutku haline dönüşmesinden kaynaklanır. Düşünün ki 1841'de İngiliz gazetesi, "Times"da eski pullar almak isteyen birinin ilanı çıkmıştı. İngiltere'nin ilk pulları 240 tabakalık sayfalar halinde basılmış, ve her birinin alt köşesinde alfabenin bir harfi yazılı bulunuyordu; sol alt köşedeki harf dikey çizgiyi sağ alt köşesindeki harf de yatay tarafı belirtiyordu. Böylelikle, bu pul incelendiğinde sayfa üzerindeki doğru pozisyonu tanımak kolay oluyordu. Bunu da öğrenince, toplanan kullanılmış pulları bir sahife üzerine dizmek, uzun kış geceleri için sakin bir uğraş oluyordu. Bunun üzerine güzel bir İngiliz esprisi vardır: Ölürken yeğenine mirasını, ancak kullanılmış bir penilik pullarla sayfayı tamamlaması (doldurması) şartı ile bırakmış. Genç yeğen de bu pulları aramaya koyulmuş ve kısa zamanda bütün bir sayfayı tamamlamayı başarmış olacak ki, amcasının mirasına sahip olabilmiş. Her halde bu tip olaylar ilk pul toplama ve araştırma merakını doğurmuşlardır.

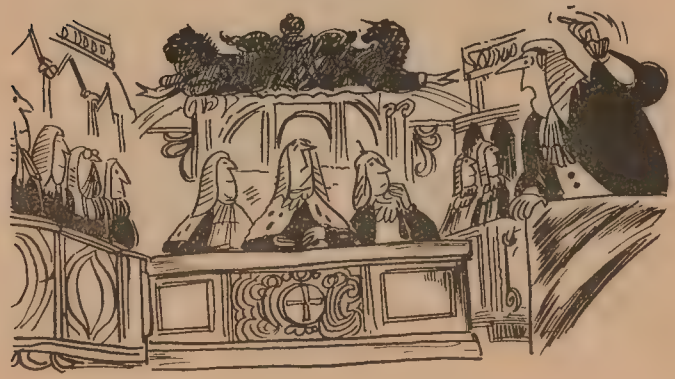

KOLEKSİYONCULUĞUN DOĞUŞU

Bu tutku incelir ve geniş boyutlara ulaşır, zira pulların tarhi, çoğrafik, bilimsel, ekonomik yönden bilgi veren, yararlı bir kültür aracı olabilecekleri ortaya çıkar. Günden güne bu pulların bollaşması ile, bilinmiştir ki dallarında pullar bize bilgi sağlamıştır. İlle koleksiyoncular dan biri Edwvard Stanley Gibbonsun ilk pulun çıkartıldığı sene doğmuş olması garip bir tesadüftür. Koleksiyonculuktan, sonra bir kaç sene içersinde pul tüccarlığına ve katoloğ basımcılığına geçilir.

Pul koleksiyonculuğuna 1864 yılında Herpin adında bir kişinin teklifi ile bir isim bulunur. Bu isim Yunan sözcükleri olan "filos" ve "atelia" sözcüklerinin birleşmesi olan "Filatelia" dır. Bütün buraya kadar söylediklerimizden sonra pul koleksiyonu yapabilmek için ne gerekmektedir? Hemen söyleyelim: Üç şey gereklidir. Birincisi ve size hiç kimsenin sağlayamacağı, zira sizin içinizde olması gereken bir şey: Yeterince sabır, tertip, itina, ikincisi az bir masrafla sağlayacağınız araç gereçler, üçüncüsü en önemlisi ise, değişik yollardan elde edebileceğiniz pullardar.

İşte size pul koleksiyoncusu olabilmeniz için faydalı bilgiler açıklamalar vermiş bulunuyoruz.

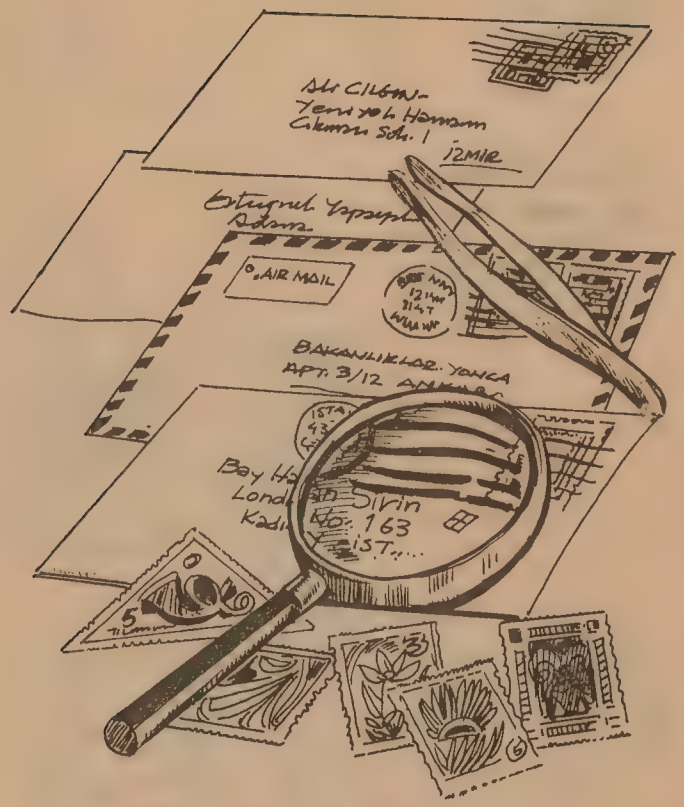

TERMİNOLOJİ – ARAÇ VE GEREÇLERİ:

A) Yeni ve kullanılmış pullar
Tek ve seri halinde pullar
Kesilmiş pullar
Şekil
Resim

Diş
Kağıt Tipi
Filigran
Baskı
Şürşarj
Hatalar
Çift Baskı
Eksik Baskı
Ön ve Arka baskı
Kopya
Damga
Taklit
Gariplikler

B) mercek
Pens
Diz ölçüsü alet
Filigranları tespit eden alet
Poşet (Cepciler)
Katoloğ
Günlük bültenler
Pul koleksiloyonu dergileri
Klasör
Albüm

C) Ceşitli Pullar
Adi, posta, uçak postası, ekspres, servis pulları, paket posta pulları, gazete, mecmua pulları, pnomatik posta pulları, özel ulak pulları, tax pulu, telgraf pulları, askeri posta pulları, hatıra pulları, propaganda, reklam, hayır cemiyetleri pulları, Piyasaya sürülmemiş pullar, numune ve prova pulları, blok pullar.

D) Pul toplamanın değişik yolları, şekilleri ve onları ayırdedebilmek için gerekli tavsiyeler.

PUL BLOKLARI:

Yan yana ya da alt alta, birleşik olduğu yöne, tarafa, yatay ya da dikey olmak üzere birbirleriyle bitişik ya da birbirinden hiç ayrılmamış iki pul, bir çift oluşturur. Aralarında birleşmiş pullar ikiden fazla ise yatay ya da dikey bir şerit oluşturur. Birbirlerine yapışık pullar biriyle şeritten oluşmuş ve benzer iseler bu bütün blok adını alır. En küçük blok dört puldan oluşandır. Şimdiye kadar pek çok şey öğrendik, fakat daha enterasan şeyler, olan pulun hakkındaki diğer bilgileri yani pulun şekli damgası vs.ni görelim.

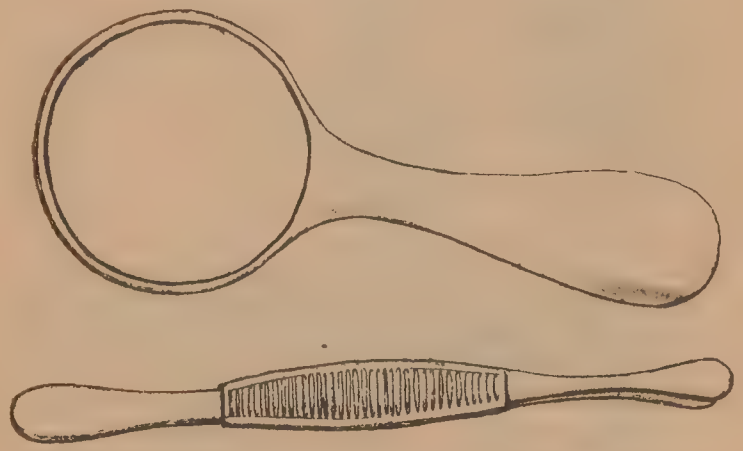

ŞEKLİ:

Pulların büyük kısmı dikdörtgen şeklinde ve çok değişik boyutlardadır. Bunun yanı sıra, kare,üçgen, beşgen, altıgen ve yuvarlak pullar da vardır.

RESİM (ÜZERİNDEKİ):

resim pulun üzerine baskılı olan taraftır, genelde üzerinde bir resim ya da fotoğrafa ait olduğu devletin simgesini ve ulaşım ücretini taşır. Bu resim hep pulun şeklindedir. Fakat değişik bir şekilde olabilir. Mesela kare ya da dikdörtgen bir pulun üzerinde oval ya da yuvarlak bir şekil olabilir, ya da pulla hiç bir ilgisi bulunmayan tamamen kendine has bir şekilde olabilir.

PULUN DİŞLERİ (TIRTILLARI) DANTELİ:

Pulların etrafında, bir kalemin sırları gibidüzenli eşit aralıklardan oluşan dişleri bulunduğunu biliyorsunuz. Bu bir süsleme değil bir gerekliliktir. Pullar aynı örnek sayfalar halinde basılırlar pulları kolayca birbirinden ayırabilmek için iki pulun arasında yan yana dizili küçük delikler vardır, bu delikleri çizgilerinden katlayıh hafifçe çekmek yeterlidir. Pullarda tırtırlı kenar şeklini alarak birbirinden ayrılmış olurlar.

Bir zamanlar pullar bu etrafındaki dişler (tırtıllar) olmadan sayfalar halinde basılırlardı. Pulları birbirinden ayırabilmek için makas gerekiyordu. İşte dişli ve dişsiz pullar diye bir ayırım yapmış olduk. Basılan sayfalardaki büyük ve aralıklı ya da küçük az aralıklı deliklere göre bu dişler daha seyrek ya da sık olabiliyo. Buna göre de aynı büyüklükte bir pulda daha az ya da daha çok diş bulunabiliyor.

Bu çok önemlidir. Zira bir pul bu dişlerine göre değişik değerler taşıyabilir. Bu dantel iki santimetrelik mesafe içinde bulunan dişlerinin sayısına göre ölçülür. Ö: (11– 1–2 X 12 tırtırlı) 2 cm'lik mesafede yatay yanlarında 11 –1– 2 diş dikey yanlarda ise, 12 dişin bulunduğunu belirtmektedir.

KAĞIT ÇEŞİTLERİ:

Pulların basıldığı kağıtlar, bir çok çeşitten olabilir, normal, düz, mesafeli kağıt, yatay yahut dikey olarak çizilmiş kağıt halen ince, tirşe kağıt, mat parlak kağıt, beyaz, renkli adi, lüks hamuruna ipek ipliği karışmış kağıt. Özetle, pulların baskısı için mevcut olan tüna kağıt çeşitleri kullanılmıştır: aynı pulun baskısında muhtelif kağıt kullanma kolleksiyonculuk açısından bir pulun değerine tesir etmektedir. Bunun için bir zorluk olduğunu sanmayın. İlerde nereden iyi bir yardım bulabileceğinizi söyleyeceğiz.

FİLİGRAN,

Kağıttan bahsetmişken bir çok pulun kağıdında bulunan bir özellikten bahsedelim, bir pulu ışığa karşı veya koyu bir düzey üzerinde tetkik ettiğinizde çok kere kağıtta bir şekil veya bir resim meydana getiren boşluklar görürsünüz, Bunlar bir cins gizli âlamettir. (Bu kağıt paralarda da bulunur). Bunlar sahtekârlığı önlemek için değilse zorlaştırmak için yapılmıştır.

Filifran da önemlidir. Aynı pulun filigranlı veya filifransız kağıt üzerine basıldığı veya muhtelif filigranlı veya hatalı, ters vs, filiğranlı basıldığı olabilir. Bütün bunlar pulun kıymetini etkiler sonuç olarak filigrana iyi dikkat etmelidir. Zira muhtelif filiğranlı iki aynı resimli pul iki ayrı puldur.

BASKI SİSTEMİ:

Pulların baskısı için kullanılan değişik bir çok sistemler arasında, en eskisi balgografidir. İtalyan düklüklerinin pulları, genellikle bu sistemle basılmıştır. Baskı röliyefli bakır klişelerle yapılır; neticede nokta ve çizgilerden oluşan hafif roliyefli bir resim meydana gelir ve kağıdın öbür yüzü düz kalır. Bu sistemden farklı olarak tipografi sistemi vardır. Bu sistemde baskı röliyefli madeni bir klişe ile yapılır. Noktalardan meydana gelmiş düzgün şekilde bir resim elde edilir ve kağıdın diğer yüzünde resmin hafif bir röliyefi görülür.

Litografi, Kalkografiye benzer ancak bakır klişe yerine taştan klişe kullanılır. Resim daha az net ve renkle daha az canlı olur. Fakat kalkografiden daha ucuz bir sistemdir, ve günümüzde dahi birçok memleket bu sistemi kullanmaktadır.

Kullanılan bir başka usulde, hafif oyma usülüdür. Bu usul çok ince bir netice verir ve mürekkebin kağıt üzerinde yapmış olduğu hafif çıkıntılardan anlaşılır. Bundan başka arabesk gravürleri ile yapılan baskı vardır. Bu baskı çok narin ve güzel resim verir.

Bir de rotokalkografi sistem vardır, bu sistem kalkografinin aynıdır. Yalnız gravürler klişe yerine bir silindir üzerine çizilir. Bu gün kullanılan tüm pullar rotatif makinalarının kullanıldığı bu sistemle basılmaktadır.

Nihayet ofset sistemi: Eski litografi sisteminin aynıdır, yalnız taş yerine bir maden (çinko veya alimunyum) kullanılmaktadır. Bundan başka ofset makinaları rotatiftir. Bunların güteparkadan yapılmış silindirleri vardır, bu silindirler mürekkeple sıvanmış olup, kalıp üzerinden geçerek kağıt üzerine resmi basarlar. Bu sistem endirek baskı da denir. Çok nadir olarak kullanılan son bir sistem de roliyef baskısıdır. Bunda mürekkep yerine çelik kalemler kullanılır. Resim veya yazı baskılı olmamakta, çelik kalemlerin kağıt üzerinde yapmış oldukları delikli şekiller, ışık altında görülebilmektedir.

Pulların baskısı hakkında izaha çalıştığımız muhtelif baskı şekillerini iyi kavrayamadığınız takdirde hiç endişelenmeyiniz. Zaman ve pratik baskı şekillerini ayırmayı öğretecektir. Şimdilik bu bilgilerle yetininiz ve şimdi daha kolay bir konuya geçelim.

ŞÜRŞARJ:

Bazen ani bir tarife değişikliği bir askeri veya politik bir olay için acele yeni bir pul çıkarmak lazım gelir. En seri sistem meziyette olan bir pulun üzerine yeni fiyat veya yeni tabiri basmaktır. Bu sistem harp zamanında işgal edilmiş memleketler için çok kullanılır. Böylece mesala 1916-18 Avusturya pullarını ' İtalya-Trentino (Devlet) hakimiyeti" ve 1929-30 İtalyan pullarını müttefik askeri hükümet tabirleri ile basılmış bulabilirsiniz. Bütün bu baskılara sürşarj denir.

HATALAR:

Bu dünyada herkes hata yapabilir. Bu yüzden bazen pulların baskısını hazırlayanlar da hata yaparlar. Fakat bir hatanın zarar vereceği yerde bir avantaj sağlayacağı herhalde ilk vakadır.

En az rastlanan hatalar dolgun eski İtalyan eyaletlerinde, Napoli eyaletinin yeşil ve mavi renkte olan 1/2 ve 2'lik pulları siyah olarak da basılmıştır. (Siyah renk 1'lik pulun rengidir). Bu ufacık hata için pullar birkac bin liret kıymeti yerine birkaç milyon değerindedir.

Biz de diş, kağıt, filigran, baskı hataları vardır. Bütün bunlar "değişiklikler" teşkil eder, yani "tip" pullardan" farklı olan pullardır. Bunlar yanlışlıkla basılmış pullardır; bütün baskılarda mevcuttur ve hatalı olarak kabul edilen pullarla karıştırılmamalıdırlar.

ÇİFT BASKI:

Yine dalgın bir matbaacının yüzünden, bazen aynı kağıt tabakasına iki baskı yapılabilir. Tabii olarak resimler tam olarak üst üste gelemez. Netice olarak pulun üzerinde hafifce yana sarkmış iki resim görürüz. Bazen de ikinci resmin ters (başaşağı) olduğu görülür.

TAMAMLANMIŞ VEYA HATALI BASKI:

Renkleri ayrı ayrı basılan çok renkli bir pulun bir rengi ba-

sılmamış olabilir. Ayrıca kağıt katlanmış olabilir ve resim tam olarak çıkmaz veya bozuk çıkar. Umumiyetle bunlar piyasaya sürülmez, fakat koleksiyoncuların menfaatine bazen bunlar kontrolden kaçar.

TERS – DÜZ BASKI:

Matbaacının dalgınlığı sonucu bir kağıt tabakası makineden iki sefer geçerse yani bir düz ve bir ters olarak iki tarafı baskılı pullar meydana gelir. "Böylece terz, düz baskı" olur. Bazen pulun bir yüzünde başka kıymet, diğer yüzünde başka kıymet, diğer yüzünde başka bir kıymet, basılmış olduğu görülür. Mesela, 1958 Napoli devletinin iki granalık pulunun arkasına bir grana basılmıştı.

BİR RESMİN BAŞKA BİR RESMİN ÜZERİNE ÇEKİLİŞİ:

Bu çok komik bir olaydır. Bazı hallerde henüz kurumamış baskılar üzerine başka bir tabaka kağıt konur ve kurumamış olan mürekkep üsteki tabakanın arkasına aynı resmi çıkarır. Sonuç olarak ne çıkar ortaya ? üstdeki tabakanın pulları da ön ve arka yüzünde tıpatıp benzeyen iki resim olacaktır.

Pul kolleksiyonculuğu sahasında şimdi birçok bilginiz olduğundan size birkaç pratik nasihat vermeye başlayalım:

YENİ VE KULLANILMIŞ PULLAR:

Kullanılmış, yani postadan geçmiş pulların ön yüzünde bir damga bulunur. Pul kolleksiyonculuğu açısından bu damganın çok net olması fazla mürekkepten dolayı resmin gizlenmemesi çok önemlidir. Birçok kere çok güzel kullanılmış pullar kötü ve pis kağıt parçası haline gelirler. Bu sebepten hafif damgalı pullar tercih edilmektedir. Yeni pulların başka mecburiyetleri var Şayet yeni iseler yani damgasız iseler postada kullanılmadılar demektir. Bunun için temiz, yazısız, orjiler zamkları ile olmalıdırlar.

STEREOSKOPİK PULLARA NASIL BAKILIR:

Bunlar stereoskopik iki puldur: bunları üç bulutlu görebilmek için size izah edeceğimiz şekilde bir gözlük yapmalısınız. Önce gözlerinizin arasını ölçünüz vebir kartondan bir gözlük şekli kesiniz.Ölçüler gözlerinizin aynı olacak camların yerinee renkli selafon kağıdı yapıştırınız. Sağ gözünüze yeşil, sol gözünüze kırmızı. Pullara bakınız. Bunlar roliyefli olarak görülecektir.

KATALOĞ:

Memleket, memleket pulları tarif eden ve diğerlerini belirten kalınca kitaplardır. (Bazen birkac cilt olarak taksim edilmiştir). Her memleket müstamleke vs. pulları baskı tarihi itibariyle sırayla belirtilmiştir. Kataloğ her pulun üzerindeki kıymeti rengini, yeni ve kullanılmış pulun ticari kıymetini belirtir. Bundan başka kataloğ pulun dişli olup olmadığını dişlerin ölçüsünü, filigranı varsa bunun şeklini belirtir. Pul dişsiz ise pulların kağıt üzerinde ne mesafede basıldığını iki çizgi ile belirtir. Böylece pulun ebadını gösterir. Bundan başka seri olup olmadığını, bu serinin nasıl teşekkül ettiğini, özel kağı ise kağıdın cinsini, hangi sistemle basıldığını bildirir. Nihayet her pulun biraz sönük olsa da hakiki bir örneğini verir bir kataloğ temin edin ve herhangi bir pulun kıymetini tespit edecek duruma gelebilirsiniz.

Bütün dünyayı içeren kataloğlar mevcuttur. Fransız, Iuerttelier, Amerikan Scott, İngiliz Stanley Gibbson ve Alman Mişel, yalnız birkaç memleketi içeren kataloğlar da vardır. İtalya ve İtalyan memleketleri için çok kıymetli ve takdir edilen Bolaffi kataloğu vardır.

KOLLEKSİYONCULUK NEŞRİYATI:
(Filatelik neşriyat):

Kataloğlar senede bir basılır, fakat pulların kıymeti daha sık olarak değişir, pulların değişen kıymetini, yeni çıkan pulları günü gününe bilmek isterseniz, bu haberleri veren dergiler de vardır. Bunlardan biri "Il Collecioniste- İtalia Filotelica" Kolleksiyon dergisidir. Haftada bir çıkan, çok güzel, bütün fiyat değişikliklerini bildiren ve bütün dünyada olan pulla ilgili yeni-

likleri bildiren bir dergidir.

Başka diyeceğimiz kalmadı; koleksiyonumuza başlayacak hale geldik. Size biraz daha yol göstermek üzere birlikte başlayalım.

PULLAR NASIL YIKANIR:

önümüzde bir deste asorti, yeni damgalı, zarfın kartın üzerine yapışmış pullar olduğunu farz edelim. Yeni pulların zamkının aynı kalması lazım olduğunu biliyoruz. Bunun için önce yıkanmayacak yeni pulları, iyi bir banyo yapacak olan damgalı pullardan ayırmalıyız. Bu banyonun maksadı, yapışmış olan pulları bozmadan kağıt ve kartonun üzerinden sökmek ve onları temizlemektir. Bir makasla bir kısmını kesmemek için uygun bir mesafe bırakarak, pulları yapışmış oldukları kağıttan keselim.

Bir ikaz: şayet pulların arasında, zarfın üzerinde yapışmış çok eski pullar mevcut ise bunları kesmeyiniz, çünkü umumiyetle bunların kıymeti fazladır. Bazen de çok daha fazladır.

Pulların yıkanması, bir kabın içine temiz ve soğuk su koyarak yapılır. Pullar uygun bir müddet mesela on beş dakika bu suda bırakılır. Böylece pullar kağıt ve kartondan bozulmadan ve temiz olarak ayrılır. Elle veya pensle bu işikolaylaştırmaya uğraşmayalım. Çünkü pulları bozmak tehlikesi vardır. Zamk çok kuvvetli ise, banyo müddetini uzatabiliriz. Bazı Avusturya, Bosna, Macaristan ve bazı başka ülkelerin pullarındaki zamk destirin esaslı olduğu zaman pullar zor sökülür. Bu takdirde biraz karbonatla kaynatılmış soğuk su kullanmalıyız. Şayet portakal rengi bir zarfın üzerinde yapışmış pullarınız varsa bunları ayrı olarak yıkamalıyız. Çünkü bu renk çıkar ve diğer pulları boyayarak bozabilir.

Boyaları suda çıkan veya değişen bazı pullarda vardır. (Örneğin büyük Britanya'nın ilk pulları, İngiliz, Hindistan'ının, Rusya'nın ilk baskıları ve birçok başka pullar)). Bunları tecrübe ile öğreneceksiniz. Bunları temizlemek için basit bir usul vardır. Hafif temiz su ile emdirilmiş bir sünger kağıdı üzerine yüzleri üste gelmek üzere koyunuz. Su yavaş yavaş zamkı eritir. ve pul sökülür.

Son olarak yıkanmış tüm pulları beyaz, temiz bir sünger kağıdı üzerine yüzleri kağıtla temas edecek şekilde seriniz. Sakın termosifon üzerine koymayınız. Tabi olarak kurumaya bırakın, dediğimiz gibi, pulculukta usul ve sabır lazımdır.

PULLAR NASIL SIRALANIR:

Şimdi yeni ve yıkanmış kullanılmış bir deste pulunuz var ve bunları seri haline getirmek sırası gelmiştir.

SErilemek demek ülke ülke ve baskı tarih sırasıyla ayırmak demektir. Bu iş için kataloğ size çok yardımcı olacaktır. Çünkü bazı pulların üzerinde memleket ismi yazılmamıştır. Bunların üzerinde yalnız bir alamet veya kıymet veya muhtelif işaretler vardır.

Kataloğ, her memleketin pullarını muhtelif kategorilere ayırdığını göreceksiniz.

En önemlileri bunlardır.

– Basit posta pulları:

Bunlar normal yazışma için kullanılan pullardır.

– Hatıra pulları:

Bir olayı hatırlamak için basılan pullardır. İlk hatıra pulları 1891 yılında, Roma'da I. Şarl'ın 25. kraliyet yıl dönümünün üzerine piyasaya sürülmüştür. 1893'de Amerikanın buluşunun 4. yüz yılı için ve 1896'Da Yunanistan'ın ilk modern olimpiyatı için çıkarılan pullar bunları takip etmiştir. Günümüzde hatıra pulları basmak çok yaygın bir adet olmuştur. Ve basılan pulların yüzde doksanı bunlardır. Normal pullanda bir de hayır cemiyetleri için basılanlar var. Bu pulların üzerinde değerin yanında cemiyete verilecek bedel yazılıdır. Çift değerli pullardır. Örneğin L. 5-2, 50,5 liret posta için, 2,50 lirette hayır cemiyetine verilecek meblağı gösterir.

UÇAK POSTASI PULLARI:

İsminden de anlaşılacağı gibi uçakla yapılacak haberleşme için kullanılır. Bu cins pulların ilki İtalya'da 1917 yılında Torino ile Roma arasında muhabere için basılmıştı.

EKXPRES PULLARI:

Mektup öncelikle ve acele olarak gitmesi için kullanılır. Fiyatı daha yüksektir.

GAZETE PULLARI:

Gazetelerin gönderilmesi için çıkarılmıştır. Günümüzde bunlar kullanılmamakta. Bugün basılan gazetelerin miktarı ve tirajı göz önünde tutulacak olunursa, bunun tatbiki olarak sık olduğu görülür.

POSTA PAKETİ İÇİN PULLAR:

Bunlar paket göndermek için kullanılır. İki tipi mevcuttur. PAket üzerine yapışacak özel bul ve iki parçadan oluşan pullar. Bunların bir kısmı paket üzerine, öbür kısmı da göndericiye verilen makbuz üzerine yapıştırılır. İtalya'da, Sanmarino ve bazı eyaletlerde bu ikinci sistem kullanılmaktadır.

PNÖMATİK POSTA İÇİN PULLAR:

Hava basınçlı yer altı özel borular vasıtasıyla ile gönderilen mektuplara normal puldan başka yapıştırılan pullardır. Tabiki ki bu teşkilata sahip olan ülkelerde kullanılabilir ki, ancak İtalya bu tip pullara sahip olan yegâne ülkedir.

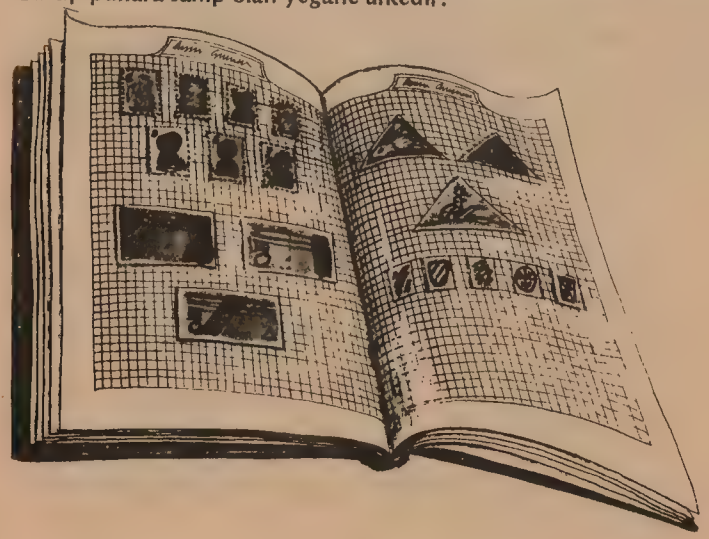

SERVİS PULLARI:

Bunlar resmi teşekküller tarafından kullanılır. İtalya'da son servis pulu 1934'de basılmıştır.

TAKS PULLARI:

Bunlar. pulsuz veya noksan pulla gönderilen mektupları cezalandırmak için kullanılır. Meblağı postacı tarafından tespit edilir.

Bunlardan başka birçok cins pul vardır. Bunları pratikle öğreneceksiniz. Esasen isimlerden de ayırt edebilirsiniz. Telgraf pulları, elden giden mektuplar, askeri posta, propaganda, reklam pulları...

Posta kıymeti olmayan bazı pullardan söz edelim. Bunların posta kıymeti olmadığı halde bazı kolleksiyoncular tarafından aranmaktadır. Bunlara "Piyasaya sürülmemiş" numune, prova pullar denir.

PİYASAYA SÜRÜLMEMİŞ:

bazen bir pul veya bir seri hazır olduğu halde, piyasaya sürülmez. Bu tarife değişikliği bir hükümet değişikliği, pulda veya seride görülen bir hata veya birçok başka sebeplerden dolayı olur.

NUMUNE VE PROVA:

Basılmadan önce pullar bir provadan geçer. Bu miktar muhtelif renklerde basılır. "Renk provası" veya sonradan baskı kontrolü için muhtelif kağıt üzerinde "arşiv provası" basılır. Nihayet bir kısmı normal pullar, "Numuna" sürşarjı ile veya kıymetini kaldıran başka bir sürşarj ile basılır. Bunlar pulun şeklini göstermek için alakalı mercilere verilir.

Bunlarda, hakiki pul olmadıkları halde, özel koleksiyoncularca çok aranır ve yüksek bir fiyata ulaşabilirler.

Pulları, memleket cins ve baskı itibariyle ayırmak için bir kataloğa ihtiyaç olduğunu söyledik. Fakat bu iş bir klasör va-

sıtasıyla kolayca yapılabilir. Bu kartondan yapılmış ve kartonun üzerinde selafon poşetler bulunan bir defterdir. Pulları muvakkaten ayırmak için yarıyan bu klasörleri poşetlerine (ceplerine) kolayca yerleştirilir. Bu pulları albüme yerleştirdiğimiz zaman, bu klasörler çift olan pullar için yarayaçaktır. Muhakkak ki, bir puldan birkaç nüshanız mevcut ise, biri albüme yerleşecek, diğerleri sizde olmayan pullarla değiştirilmek üzere, klasöre yerleştirilecektir.

ALBÜM:

Albüm pullarınız için güzel bir evdir. Onları iyi bir şekilde muhafaza etmek istiyorsanız, sağlam, pratik ve şık bir albüm edinin. Üç çeşit albüm vardır.

1– Kendi arzunuza göre pullarınızı yerleştirebileceğiniz beyaz sayfalardan oluşanlar.

2– Her pul için gerekli büyüklükte hazır cepler.

3– Şeffaf pencerecikleri bulunan cepler.

İlk iki tipte, pullar özel bir zamkı bulunan şeffaf ufak "dilcik" diye adlandırılan kağıtlarla tutulur.

Üçüncü tipse ise, "dilciğe" ihtiyac yoktur. Zira pullar direk olarak cepciklere konulur. Torino'da G – B. E firmasında basılan bu son tip aralarında en elverişlisidir. Zira pullar sallanmaz ve sallanmadığı gibi de tamamen serbesttirler. Bunlar kolaylıkla yerleştirilebilir ve yeni pullar zamklarını muhafaza ederler. (Dilcik olduğunda buna imkan yoktur.)

DEĞİŞİK TİP KOLLEKSİYONLARI:

Şimdi de çok önemli bir sorun kalıyor geriye, hangi pulları toplamamız gerekir?, Yeni mi, eski mi? Bütün dünyanın mı, bir devletin mi, bir çok devletin mi? Adi mi yoksa uçakla kullanılan pullar mı?

Sırayla gidelim:

Yenimi eski mi? Cevabı şu: Hangisini tercih edersek, bazı kimseler yenileri toplamayı tercih ederler. Haklıdırlar. Zira yeni pullar daha taze, daha estetiktir. (Damgasız oldukları için) ve zamanla ticari ve koleksiyon açısından daha fazla değer kazanır-

lar. Eski pul toplamayı tercih edenlerse, onlar da haklıdır. Zira kullanılmış pullar, damgaları ile, ulaştırma (posta) görevlerini yerine getirmiş ve bitirmiş bulunmaktadırlar. Son olarak ta yeni ve kullanılmış pulları birlikte toplayanlar vardır. Bunlar da her iki pulun avantajlarını birleştirdikleri için haklıdırlar. Bunakendiniz karar veriniz. Bunda önemli olan kendi kişisel özel zevkinizdir. Zevklerde tartışılmaz. Bugün birçok koleksiyoncu bir dalda spesiyalize oluyorlar; ya belli bir zaman veya yere bağlı kalarak, ya belli bir konu ya da temaya bağlı olarak, özel bir koleksiyon tipi seçiyorlar.

İşte birkaç koleksiyon tipi:

a) Bir ya da bir grup memleketin bastığı (çıkarttığı) tüm pulların koleksiyonu.

b) belli bir seneden sonra bir ya da bir grup memleketin bastığı tüm pulların koleksiyonu. Bugün örneğin 1 Ekim 1945'ten beri İtalya'nın bastığı tüm pulları yani İtalyan Cumhuriyetinin tüm pullarını toplayanlar vardır.

c) Başlangıçtan belli bir seneye veya belli bir olaya kadar bir yada birkaç memleketin bastığı tüm pulların koleksiyonu.

d) Etüd koleksiyonları: Bunlar bazı özel pulların tüm çeşitleri toplanarak veya yalnız posta damgaları ile yapılır. İlk gün zarf koleksiyonu yani özel zarfların üzerine pulun piyasaya sürüldüğü günün tarihini taşıyan posta damgalı pullar da enterasandır.

e) Belli bir temayla ya da konuyla ilgili pullardan oluşmuş bir koleksiyon. Örneğin, din, spor, güzel sanatlar gibi...

f) Belli bir konuyu temsil eden pulların koleksiyonu: Örneğin, bitkiler, hayvanlar, çicekler, ulaşım araçları gibi.

Bu son iki tip koleksiyon sayısız imkanlar sunar, çok geniş bir alan içerisinden kendi eğiliminize göre seçebilirsiniz.

İşte size birkaç örnek:

UÇAK PULLARI:

Bu koleksiyon en yaygın olandır.Tüm havayolları pullarını, özel uçuş pullarını ve uçuş gösterileri ile ilgili olanlar kapsar.

SANAT DALINDA:

Resim heykeltraşçılık, mimari eserlerle ilgili tüm pullar. Bu şekilde gerçek anlamda bir minyatür müze oluşturmuş olursunuz.

KIRMIZI HAÇ:

Bu beynelmilel (Enternasyonal) hayır cemiyeti (Yardımlaşma alanında faaliyet gösteren bir teşkilat) İlgili tüm pulların koleksiyonu.

SPOR:

Atletleri ve sportif gösterileri temsil eden tüm pullar Olimpiyat pulları koleksiyonu.

PUL KOLEKSİYONCULUĞU

Pulların toplanması.. Bazı pulların 100'ncü yıldönümlerini kutlayan pul koleksiyonculuğuyla ilgili gösteriler yapılmaktadır.

Ve böylece müzik, sair ve yazarlar, keşifler, buluşlar, tıp, ziraat, endüstri, ticaret, ulaşım aracları, astronemi... ve bundan başka, din, hayır sever cemaatları, meşhur kadınlar, eski antik medeniyetler, doğanın harikaları, vs' sadece seçim zorluğu sorunu mevcut.

Sizlerden ayrılmadan önce yararlı bir önerimiz olacak. Bir pulun değerini tamamen koruması için "mükemmel olması gerekir' eğer yeni ise orijinal zamkı muhafaza etmesi gereklidir. Eğer kullanılmış ise, damgasını bozmamak gerekir. Dişli değilse üzerindeki resim tam olmalı ve tercihan etrafı geniş bir çizgi ile ayırdedilmeli, geniş tutulmalı ve kağıt hiç bir surette lekeli rengi bozuk olmamalı, eğer pul dişli ise pulları noksansız olmalı, baştan beri tüm bu şartlara uygun pulları toplamak iyi olur.

Eğer bizi buraya kadar izlediyseniz, pul koleksiyonculuğunun geniş dünyasına girmiş sayılırsınız. Eğlenceli, değişik bir dünyaya, yeryüzünün her bir yerindeki insanlarla arkadaşlık kurabileceğimiz bir dünyaya aynı zamanda karşılıklı samimi, candan, içten bir tanışmaya yer veren bir dünyaya.

Pulculuk, her türlü sınırı ortadan kaldıran insanların karşılaşabilecekleri, konuşabilecekleri, anlaşabilecekleri bir alandır. Tanışmak ve anlaşmak demek üzerinde yaşadığımız bu dünyada, birbirini seyahat arkadaşı olarak hissetmektir. Kardeşliği, ortaklaşa çalışmayı, barışı istemek demektir. Şu "pul" diye adlandırılan mütevazi "renkli kartçık da neler gizli bakın.'

GEÇMİŞİN PULLARI

Dünyanın yapışan pullarının geçmişi 130 yıldan biraz fazla olmasına karşın, postacılığın tarihi üç bin yıldan fazladır.

Teşkilatlanmış ilk postacılık Pers İmparatorluğu'nda Kral KRüz zamanında kurulmuştur. Roma İmparatorları postacılığı daha da geliştirmişlerdir.

Uygarlık ilerledikçe, örgütlenmiş posta hizmetleri giderek gelişerek bugün çok ileri duruma gelmiştir.

Başlangıçta özel ulaklar tarafından görülen posta hizmetleri, bazı ülkelerin ulusal posta örgütlerine dönüştürülmüştür. Bir posta örgütünde hız, en önemli etken olduğundan, buharlı tren motorlu araçlar, buharlı gemiler ve daha sonra uçaklar posta hizmetlerinin çok hızlı yerine getirilmesine neden olmuşlardır.

Bugün dünyanın bir tarafından öteki tarafına az bir bedel karşılığında mektuplar gönderilmektedir.

Posta pulları bu mektupların bedellerini peşin ödeme aracı olarak bulunmuştur.

Çok geçmeden bu pullar koleksiyoncular tarafından gerçek değerlerinden fazlası ödenerek satın alınmaya başlanılmıştır.

Bir tek pulu bilinen bazı türler vardır. Ancak, bunların arasında en değerlisi 1856 yılında basılan İngiliz Guyanasına ait bir sentlik puldur. Kaba bir baskısı olan bu pul kırışmış ve köşeleri kesilmiş durumdadır.

Vernon Vaughan adındaki bir öğrenci bu pulu eski bir mektupta bulmuştur. Albümünde bu pulu koyacak yeri olmadığından pulu bir diğer koleksiyoncuya 6 şiling karşılığında satmıştır. Bu pul 1970 yılında son kez satıldığında 120 bin İngiliz Lirasına alıcı bulmuştur.

PUL KOLEKSİYONCULARINA GEREKLİ OLANLAR

Albüm:

Pul koleksiyonuna yeni başlayanlar için en iyi albüm, her ülke için sahifesi bulunan ancak pulları, istediği biçimde düzenlemeğe olanak sağlayan albümdür.

DELİK ÖLÇME ARACI:

Delik ölçme aleti 2 cm. uzunluğundaki pul üzerindeki zımba deliklerini açmağa yarar.

KATALOĞ:

Pulların çıkış tarihlerine göre, ülke, ülke düzenlenen bir kataloğ pulları tanımanın en iyi yoludur.

PUL TUTUCULARI:

Pulu hiç bir zaman kendi yapıştırıcısı ile tutturmayın. Özel olarak yapılan pul tutturucularını kullanın.

TOPLAMA DEFTERİ:

Saydam kesecikleri bulunan bir toplama defteri her zaman çok yararlıdır.

TAS VE KURUTMA KAĞIDI:

Tas ve kurutma kağıdı her pul koleksiyoncusu için çok önemlidir.

Tas ve kurutma kağıdı, zarf üzerine yapıştırılmış pulların çıkarılması amacı ile kullanılır. Bunun yöntemi şöyledir:

Tasın içersine konan suda pulların yüzleri yukarı olmak üzere 10 dakika kadar su içerisinde bırakılır. Sonra kağıt puldan çıkarılır. Hiçbir zaman pul kağıdın üzerinden koparılarak alınmamalıdır. Kendi halinde kağıttan ayrılması beklenmelidir. Ayrıca kağıt kuru iken de pul çıkarılmaz.

PENS:

Pulları tutmak için her zaman uçları yuvarlak olan pensler kullanılmalıdır.

BÜYÜTEÇ:

Büyütec, pul üzerindeki küçük yazı ve baskıları okumak amacıyla kullanılır.

PULLAR NASIL GRUPLANIR:

Koleksiyonunuzu önce ülke ülke düzenlersiniz ve çıkış tarihine göre sıralarsınız. İLeride alabileceğiniz pullar için boş yerler bırakmalısınız. Çeşitli posta pulları için ayrı gruplar yapın. Örneğin uçak, resmi pullar gibi.

SAYFA DÜZENLENMESİ:

Pul albümüne pulları yerleştirmek için çok çeşitli yöntemler vardır. Ancak, bu yöntemler koleksiyoncunun zevkine kalmıştır. Genellikle basit ve sade olarak yerleştirilen pullar daha iyi görünürler. Çeşitli düzenleme örnekleri bulunmaktadır. Bunlar şöyle sıralanabilir:

Piramid, ters piramid, elmas ve kuşkusuz düz sıralama.

Pullar iletika basa doldurulmuş bir sayfanın çekiciliği yoktur. Sayfanın üst ve altının pullarla doldurulması çekici değildir. Eklemek istediğiniz notlar için boş yerler bırakılmalıdır.

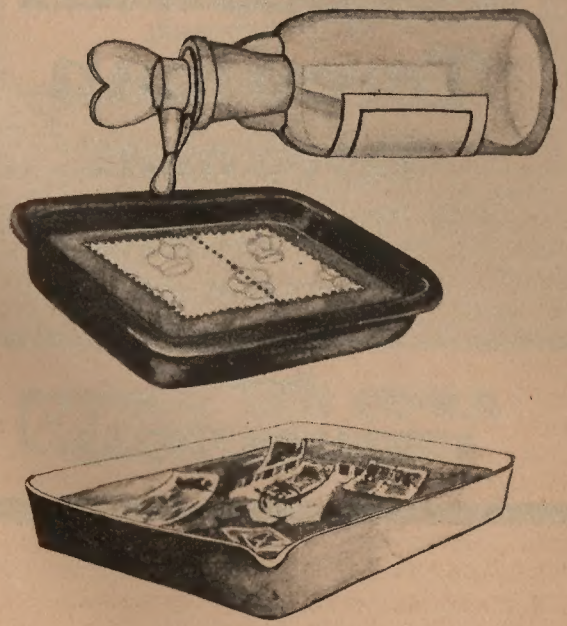

Halk'a ve olaylara

Tercüman

HER SABAH DUNYA YENIDEN KURULUR HER SABAH TAZE BIR BASLANGICTIR

Tercüman
Tercüman
Tercüman
Tercüman
Tercüman
Tercüman
Tercüman
Tercüman

SİZİN GAZETENİZ

Tercüman
Çocuk

Birbirinden güzel resimli romanları,
magazin konuları, mini gazete,
televizyon - sinema - müzik ve spor sayfalarıyla

TÜRKİYE'nin
en çok satılan
en çok okunan
en çok sevilen
dergisi Tercüman Çocuk

Her sayısında
2 ANSİKLOPEDİ eki
veren tek dergi...

Tercüman Çocuk HER CUMA
HER EVDE